

Je geliefde letterlijk loslaten op de Waal

Midden op de Waal afscheid nemen van een dierbare overledene. Schipper Roemer Daalderop (62) verzorgt asverstrooiingen vanaf het monumentale vissersschip Neeltje Jantje. "Op een andere manier afscheid nemen, dat willen mensen tegenwoordig."

Eline Lohman
Tiel

De Neeltje Jantje is een van de laatst overgebleven Waalschokkers van Nederland. Daalderop laat het schip graag zien. Waar hij vooral trots op is? Kijk maar eens naar de speciale installatie voor asverstrooiing aan de zijkant van het schip. Het is een houten plank met daarop een kaars en een glazen kelk. In die kelk komt de as van de overledene, die door een plexiglas buis de Waal in gaat.

Een deksel op de kelk maakt het mogelijk om gedoseerd te verstrooien. Een hele verbetering in vergelijking met de grijze regenpijp die eerst aan de boot zat, volgens Daalderop. "We houden allerlei vaartochten met de Neeltje Jantje en toen we de vraag kregen of asverstrooiing ook mogelijk is gingen we dat doen, aanvankelijk dus met die regenpijp. Tot een vrijwilliger zich afvroeg of meer mensen die pijp óók lelijk vonden. Toen hebben we een kunstenaar gevraagd een kelk te blazen. Nu ziet de installatie er veel mooier uit."

De hele ceremonie rond de asverstrooiing duurt in totaal anderhalf uur. Maximaal twaalf mensen komen aan boord, mét urn. Die blijft nog even beneden-deks, terwijl Daalderop stroomafwaarts vaart richting Varik. "Als we bij een natuurlijk stukje oude Waal zijn, een plek die wij bijzonder vinden, dan gaan we tegen de stroom in varen en zetten we de motor in de langzaamste stand. Dan ligt het schip bijna stil; je ziet het water onder je voorbijstromen en je hoort vrijwel niets."

De tijd nemen

Vervolgens klinkt er een bel, gaat de as in de kelk en kunnen mensen met een gedicht, muziekstuk of laatste verhaal afscheid nemen. "Als we dat mooie punt naderen, worden mensen altijd stiller en gaan ze mijmeren. Er vloeien heel wat tranen."

Overal wordt de tijd voor genomen, zegt Daalderop. "Dat is altijd belangrijk, ook al is iemand al een tijdje terug overleden. Want dat komt ook voor: sommigen hebben al meer dan tien jaar een urn in de garage staan en komen dan naar

ons toe voor de verstrooiing. Want je wilt op een gegeven moment toch iets doen met die as."

Een echte afsluiting

Daalderop merkt dat de ceremonie écht iets betekent voor mensen. "Het voelt echt als loslaten. Als iemand begraven wordt, dan kun je nog naar de begraafplaats toe, maar bij asverstrooiing is dit het laatste moment. Echt het einde, een afsluiting. Ik merk dat mensen tegenwoordig op een net even andere manier afscheid willen nemen."

De eerste keren vond Daalderop de ceremonie intens om mee te maken. Niet alleen omdat hij zich afvroeg of de installatie wel zou werken, maar ook vanwege de emoties die erbij komen kijken. "Je maakt van alles mee tijdens de ceremonie. Zo was er een keer een kleinkind dat de as van opa ging verstrooien. Het drukte op de doseerknop en zei: 'Opa, dankjewel voor het vissen samen!'"

Bij iedereen komen emoties los, merkt de schipper. "De kelk is net een zandloper, heel symbolisch. Dat zien mensen. Soms komen mensen aan boord met een soort

van onverschilligheid: 'de urn hebben we allang, we gaan gewoon even varen en dan gaat de as eruit'. Maar toch komen er herinneringen en emoties naar boven, waar ze niet op bedacht waren."

Eigen vrijwilliger

Dat weet hij ook uit eigen ervaring. Want ook de as van een vrijwilliger van Neeltje Jantje is verstrooid met de boot. "Diegene wilde uitgestrooid worden door vrijwilligers van de stichting. Heftig, maar ook heel mooi." De

▲ **Roemer Daalderop met de ceremonieplank bij zijn boot Neeltje Jantje.** FOTO RAPHAËL DRENT

schipper is al meer dan vijftien jaar betrokken bij de uit 1931 daterende Neeltje Jantje en vindt het een eer om betrokken te zijn bij de asverstrooiingen.

Die worden zo'n tien keer per jaar uitgevoerd, naast de reguliere vaartochten. As uitstrooien op de Waal mag, mits in de vaargeul zonder ander scheepvaartverkeer in gevaar te brengen. Rijkswater-

staat is beheerder en die geeft toestemming, zegt Daalderop.

"Het is fijn om betrokken te zijn bij mensen die iemand verloren hebben. Natuurlijk kun je ook zelf met een bootje het water op om as te verstrooien, maar dat is heel anders. De ceremonie is een heel proces. Na het verstrooien krijgen de mensen een schippersbitter en toasten we nog één keer op het leven. Dan ontdek je weer even lichtheid; je ziet alles van de schouders van de mensen afglijden. Het terugvaren is helend: je gaat weer naar het leven, na het laatste afscheid."

